

บทความวิจัย (ม.ค. – มิ.ย. 2562)

**การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร**

สุนันทา สัมอ่ำ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000
E - mail sunun009009@yahoo.com, เบอร์โทรศัพท์ 0849116651
รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร สารวิทย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร 2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร 3) พัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการใช้ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยการวิเคราะห์เอกสาร ใช้แบบสอบถาม 508 ฉบับ และการสัมภาษณ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน 2) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ทรงคุณวุฒิ 14 คน และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน 3) การพัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ ในการใช้ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ที่พัฒนาโดยผู้วิจัย ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร พบว่า สภาพการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ปัญหาการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และความต้องการ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดทำแนวทางดำเนินการ และดำเนินการตามแนวทางอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยรวมความถี่สูงสุด ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.) ผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร พบว่า ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ประกอบด้วยระบบย่อย 8 ด้าน ขับเคลื่อนด้วยการบริหารเชิงระบบ และกระบวนการคุณภาพของเดิมมีทุกขั้นตอน ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในระดับมาก 3.) ผลการพัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการใช้ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร พบว่า คู่มือ มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนประกอบตอนต้น ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 โครงสร้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน บทที่ 3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการประกันคุณภาพ บทที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการ และบทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการ และส่วนประกอบตอนท้าย ประกอบด้วย บรรณานุกรม โดยผลการประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า มีความเหมาะสม ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบ, การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Received: November 20, 2018, Accepted January 24, 2019

Development of a Management System for Internal Quality Assurance of Schools under The Phichit Primary Educational Service Area Office

Sununtha Somum Ph.D. Major Educational Administration (Educational Administration and Management)
Kamphaengphet Rajabhat University Nakhon Chum Sub-district Kamphaeng Phet District
Khamphangphet Province 62000 E - mail sunun009009@yahoo.com, Telephone Number 0849116651
Assoc. Prof. Thaworn Sarawit, Ed.D. Kamphaengphet Rajabhat University
Assoc. Prof. Choocheep Puthaprasert, Ph.D. Kamphaengphet Rajabhat University

Abstract

The purposes of the study were as follows: 1) to investigate the problems and the requirements of development of a management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office, 2) to develop a management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office, and 3) to develop a manual as well as the policy and the operational proposals for using the management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office.

There were three phrases of the research procedure: 1) the investigation of the problems and the requirements of development of a management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office were derived from documentary analysis by using the information from 508 copies of a questionnaire and interviews of 15 educational professors; 2) development of a management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office was carried out through interviews of 6 educational professors, the operational meeting of 14 educational professors, and the expert referenced seminar of 9 educational professors; and 3) the manual as well as the policy and the operational proposals for using the management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office developed by the researcher were evaluated by the 9 educational professors.

The findings of the study were as follows: 1.) The investigation of the conditions, problems, and requirements of the management system development for the internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office revealed that the overall condition of management system development was rather high. The problems of management system development were, namely, insufficient budget, a lack of knowledge and understanding of educational personnel and related persons. Furthermore, the following requirements: a sufficient budget allocation, preparing processing guideline and carrying out the process according to the guideline as well as an available training for the educational personnel and related persons were also found. However, the implementation of the educational development plan of the institutions was at the highest level of all. 2.) The result of the management system development for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office showed that the management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office consists of 8 sub-systems were processed through the systematic administration and the PDCA Cycle (Deming Cycle) in every step. The evaluation result by the educational professors of the management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office was at a high level. The appropriateness was high. Also, the feasibility was at the high level. 3.) The result of the development

of the manual as well as the policy and operational proposals for using the management system for internal quality assurance of schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office revealed that the manual which consists of 3 parts including the initial section (cover, title page, preface and table of contents), the content section which contains 5 chapters (Chapter I: Introduction, Chapter II: Structure and Responsibility, Chapter III: Principle, Concept and Quality Assurance Theory, Chapter IV: Procedure and Chapter V: the Policy and Operational Proposals) as well as the final section (Bibliography) The results of the evaluation of the manual by educational professors were appropriate at a high level and useful at the highest level.

Keywords: System, Development of a Management

คำขอคุณ: งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทนำ

การศึกษา เป็นเครื่องมือที่บ่งบอกสภาพความเจริญของคนในประเทศนั้น ๆ หากประเทศใด มีการจัดการศึกษาที่ดี ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นเจริญและพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ในทางกลับกันหากประเทศใดมีการจัดการบริหารการศึกษาที่ไม่ดีเท่าที่ควร ย่อมส่งผลให้กลายเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศด้อยพัฒนาในที่สุด ดังนั้น คนส่วนใหญ่ จึงตระหนัก และให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ เพราะการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นที่คนทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมและความอยู่รอด (อัญชลี อินทกาโมทย์, 2554, หน้า 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ความสำคัญ และตระหนักถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยกำหนดไว้ในมาตรา 49 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 80 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (วิกิซอร์ซ, 2558) นิตินร ปิลวาสน์ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ว่ายุทธวิธีในการทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และทวีป จันทร์เจริญ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ว่าการปฏิรูปการศึกษาเกิดจากความจำเป็นที่สังคมต้องการแก้ไขความอ่อนด้อยในผลการจัดการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา โดยมีจุดมุ่งหมายไปที่การพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่พึงปรารถนาอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้คนไปพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของโลก กลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้บังเกิดผลความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนี้ คือการมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกล่าวถึงความหมายของมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ดังนี้ “มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น “การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพ และให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ใน มาตรา 9 ได้กล่าวถึง การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา คือให้ยึดหลักดังนี้ (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา หมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา

ทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ และมาตรฐานโดยกำหนดรายละเอียดไว้ ประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจในมาตรฐานการศึกษาของชาติ การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย และระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และมาตรา 48 ให้สถานศึกษา และหรือหน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, ม.ป.ป.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จัดทำรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O - Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O - Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 การเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O - Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับระดับประเทศ ปีการศึกษา 2557 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O - Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับระดับประเทศ ปีการศึกษา 2557 มี 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 การเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O - Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กับระดับประเทศ ปีการศึกษา 2557 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2558, หน้า 1-2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2557, หน้า 85)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สรุปผลการประเมินการประกันภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 154 โรงเรียน มีผลการประเมินภายในอยู่ในระดับดี และดีเยี่ยม ร้อยละ 100 แต่ในเรื่องความต้องการรับการช่วยเหลือ ยังระบุว่า ต้องการได้รับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ แต่มี หนึ่งในความต้องการที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือคือ เรื่องระบบ และการจัดเก็บข้อมูล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา ใน 8 ด้าน ตามที่กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนด คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้สรุปผลการประเมินการประกันภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2558 สถานศึกษาจำนวน 85 โรงเรียน จากจำนวน 154 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.19 มีผลการประเมิน เฉลี่ยระดับคะแนน 4.59 แต่ยังคงมีความต้องการดังนี้ ในด้านที่ 1 ต้องการให้มีการประชุม ปรึกษา แล้วนำผลจากการประชุมมาปฏิบัติ และให้มีการดำเนินการและการติดตามให้เป็นระบบเป็นปัจจุบัน และด้านที่ 2 ต้องการให้มีเครื่องมือที่หลากหลายน ข้อมูล ณ 25 เมษายน 2559 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2559)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยมีความตระหนักว่า การบริหารจัดการ และการประกันคุณภาพ ภายใน มีความสำคัญต่อ คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อการดำเนินการที่มี ประสิทธิภาพ สามารถเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและวิจัย “การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร” ที่มีลักษณะเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เพื่อให้ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ้อื่น นำไปใช้เป็น แนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร
2. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร
3. เพื่อพัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการนำระบบการบริหารจัดการการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยการวิเคราะห์เอกสาร การใช้ แบบสอบถาม และโดยการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยการสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) และโดยการ สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ ในการใช้ระบบการบริหารจัดการการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยผู้วิจัย เก็บ รวบรวมข้อมูลจากกร่าง ผลการตรวจสอบร่าง และผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพิจารณา ความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นประโยชน์ (Utility) หาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

1.1 สภาพการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ ระบบบริหาร และเอกสารต่างๆ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย สร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก ให้กับที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ โดยศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ การประกันคุณภาพทั้งภายใน ภายนอก นโยบาย และ

จุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ ประกาศค่าเป้าหมาย การตรวจสอบ (Check) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุง และนำไปใช้

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย บุคลากรของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม และบริการ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการ ผลการประเมินคุณภาพทั้งภายใน และภายนอก การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย 1) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดย กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายด้านต่าง ๆ กำหนดวิธีการดำเนินงาน กำหนดแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดการใช้งบประมาณ และเสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ 2) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติ เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ การตรวจสอบ (Check) โดยนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงตามการนิเทศ กำกับ ติดตาม

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย แผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี
ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม และบริการ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย ศึกษากระบวนการบริหารงาน ระบบสารสนเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการ และประชุมชี้แจง การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบ และจัดระบบสารสนเทศ และการตรวจสอบ (Check) ไปประกอบด้วย การนิเทศติดตาม ตรวจสอบ

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย โครงสร้างหรือระบบการบริหารงาน และระบบสารสนเทศ
ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเอกสารต่าง ๆ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย ประชุมชี้แจงแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินการตามแผน และแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย นำแผนปฏิบัติการประจำปี แต่ละปี ไปสู่การปฏิบัติ และการตรวจสอบ (Check) ประกอบด้วย การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย รายงานการประเมินตนเอง (SAR)
ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเอกสารต่าง ๆ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย จัดทำแผนปฏิทินการติดตามตรวจสอบ จัดทำเครื่องมือการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคล และระดับสถานศึกษาและการตรวจสอบ (Check) ประกอบด้วย รายงานผล และนำองค์ความรู้จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาตน และสถานศึกษา และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามการติดตามตรวจสอบ

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเอกสารต่าง ๆ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินคุณภาพภายใน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดทำเครื่องมือการประเมินการปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย ดำเนินการ ประเมินคุณภาพภายใน และการตรวจสอบ (Check) ประกอบด้วย สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการ และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามการตรวจสอบ และนำไปใช้

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ผลการประเมินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา
ด้านการทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเอกสารต่าง ๆ

2. กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย รวบรวมข้อมูล สารสนเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการ และการปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย สรุป และจัดทำรายงานประจำปีที่น่าเสนอรายงานต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง การตรวจสอบ (Check) โดยนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบ และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนา ปรับปรุงตามการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ

3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย รายงานประจำปี
ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1. กระบวนการพัฒนาโดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด

1.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเอกสารต่าง ๆ

1.2 กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย กำหนด ผู้รับผิดชอบด้านข้อมูล กำหนดโครงสร้างคณะทำงาน จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้/แผนปฏิบัติงานของครู ครูลงมือจัดการเรียนการสอน/ปฏิบัติงานตามแผน ประเมินความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของผู้เรียน การตรวจสอบ (Check) ประกอบด้วย ครูตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และ การปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) ประกอบด้วย ครูนำผลจากการปฏิบัติงานไปปรับปรุงจุดด้อย

1.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

2.2 กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย จัดทำคำสั่ง อย่างชัดเจน และการปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage) การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) และการใช้ความรู้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และห้องสมุด คอมพิวเตอร์ Internet เพื่อการสืบค้น (Knowledge Utilization) การตรวจสอบ (Check) โดยนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงาน และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดย พัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามการติดตาม

2.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ครูมีแฟ้มสะสมงาน

3. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.2 กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย แบ่งบทบาท หน้าที่ และการปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เครือข่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา การ ตรวจสอบ (Check) ได้แก่ ติดตามประเมินผล และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงตามการติดตาม ประเมินผล

3.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย องค์กรความรู้ใหม่

4. การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation Utilization)

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อม การบริการ และเอกสารต่าง ๆ

4.2 กระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย วิเคราะห์สภาพปัญหา หาสาเหตุ และแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไข และการปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย การนำผลการประเมินไปใช้ ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครู บุคลากร และเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการบริการสังคม และชุมชน และด้านการประกันคุณภาพภายใน และความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก การตรวจสอบ (Check) โดยนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และการปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามการนิเทศ กำกับ ติดตาม

4.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย การพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีความรู้ ความเข้าใจไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ขาดระบบการบริหารงานที่ดี และองค์กรภายนอกขาดความร่วมมือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดตัวอย่าง รูปแบบ ไม่เข้าใจการวิเคราะห์ผลการประเมินจากองค์กรภายนอก และขาดการพัฒนา ปรับปรุงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบ ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ พบว่า ปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดระบบสารสนเทศ ขาดระบบอินเทอร์เน็ต ขาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไม่ให้ความสำคัญกับเครือข่าย และไม่มีคู่มือการดำเนินการในระบบสารสนเทศ แบบฟอร์มเก็บข้อมูลเอกสาร/หลักฐานแต่ละมาตรฐาน ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ปัญหามากที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติงาน ไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากมีข้อราชการเร่งด่วน งบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาระบบการประกันภายในไม่เพียงพอ และขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ที่ระบุในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหามากที่สุด ได้แก่ การดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไม่ต่อเนื่อง และเป็นระบบ ไม่มีการจัดทำเครื่องมือการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ขาดการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับงาน และระดับสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ขาดเครื่องมือการประเมินที่มีประสิทธิภาพ จัดทำเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้กำหนดกรอบ ประเด็นและเกณฑ์การพิจารณา ยึดหลักความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง และการประเมินคุณภาพภายใน มีความยุ่งยาก ซับซ้อน สร้างภาระงานให้ครู ด้านการทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดระบบ เสียเวลาในการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศจากการดำเนินงานผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ขาดเว็บไซต์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ และขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ อภิปรายผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ขาดระบบการจัดทำข้อมูลภาพรวมทั่วไปของผู้เรียน ครูขาดการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ และขาดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยบ้าน/ครอบครัว

1.3 ความต้องการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ พัฒนาครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงาน ต่าง ๆ ให้มีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ถึงระบบ ขั้นตอน กระบวนการการประกันคุณภาพภายใน การให้ความร่วมมือ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นเอกสารมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ตัวอย่าง รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินจากองค์กรภายนอก และครูมีความรับผิดชอบ เน้นใส่ใจการเรียนการสอนเป็นหลัก ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ พัฒนาครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ ใน

ด้านการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีที่ เพื่อการจัดเก็บข้อมูล สารสนเทศ และการนำข้อมูลมาใช้ สื่อและ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ระบบสารสนเทศ เพื่อลดภาระงานครู ลดการใช้กระดาษ คู่มือการดำเนินงานระบบสารสนเทศ จัดระบบ บริหารและสารสนเทศ ส่งเสริมให้มีเครือข่ายในสถานศึกษา เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย และการระดมวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุน และห้องสารสนเทศที่มีการจัดระบบสารสนเทศชัดเจน คุณครูทุกท่านสามารถหาข้อมูลได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่วางไว้ โดยใช้หลักการบริหารที่มี ระบบ การบริหารจัดการ และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบการประกันภายในเพียงพอ ด้านการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ จัดทำปฏิทินการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาหลักการติดตาม จัดทำแนวทางการดำเนินการ และดำเนินการตามแนวทาง อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ความร่วมมือในการเตรียมการและการรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจาก คณะกรรมการ และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามแผนจริงจิ่ง ภาคเรียนละครั้ง ด้านการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ การบริหารจัดการระบบประกันภายใน 4M ได้แก่ คน เงิน วัสดุหรือวัตถุดิบ และวิธีปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และเพียงพอ จัดทำแนวทางการดำเนินการ และ ดำเนินการตามแนวทางอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ และบุคลากร มีความตระหนัก ครอบคลุม ด้านการทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ การทำรายงานประจำปี ให้ทุกคนมีส่วนร่วม และการบริหารงานที่มีระบบ จัดหาระบบ Internet ความเร็วสูง จัดทำเว็บไซต์ หรือแหล่งเพื่อการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งแต่งตั้ง ผู้รับผิดชอบ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สิ่งพิมพ์ และเครื่องมือในการประเมินคุณภาพภายใน ไม่ยุ่งยาก และด้านการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ระบบการทำข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ระบบการจัดทำ ข้อมูลภาพรวมทั่วไปของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครู ใฝ่หาความรู้ เช่น อบรม ศึกษาต่อ เป็นต้น และบุคลากรครบ มีคุณภาพ

2. ผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย

ผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย ได้ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย และระบบย่อย 8 ด้าน โดยใช้แนวคิดการบริหารเชิงระบบ เป็นตัวขับเคลื่อน การบริหารจัดการ ในส่วนกระบวนการดำเนินงาน ใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิง ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และ เชิงปฏิบัติการ ได้แนวทางการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งตัวอย่าง สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้

3. ผลการพัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการใช้ระบบการบริหารจัดการการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย โดยผู้วิจัย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย ตามวัตถุประสงค์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย โดยภาพรวม ใช้การบริหาร เชิงระบบ และกระบวนการคุณภาพของเดมมิง ในการบริหารจัดการ ใน 8 ด้านตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

1.1 จากผลการศึกษาสภาพ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีวิชัย คือการบริหารจัดการใช้การบริหารเชิงระบบ ใน ส่วนของปัจจัยนำเข้า (Input) ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ สภาพแวดล้อมการบริการ ระบบการบริหาร และเอกสารต่างๆ ในส่วนของกระบวนการ (Process) ทั้ง 8 ด้าน ใช้วงจรคุณภาพเดมมิง การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการประชุมวางแผน การปฏิบัติตาม แผน (Do) ประกอบด้วย ร่วมกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติ การประจำปี โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโครงสร้างหรือระบบการบริหารงาน มีระบบ

สารสนเทศ ดำเนินการประเมิน สรุปผล การประเมิน ดำเนินการตรวจสอบ สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดทำรายงานประจำปี ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจัดทำแฟ้มสะสมงาน ครูสรุปองค์ความรู้ใหม่ และนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบ (Check) โดยนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบ การปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) โดยพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และในส่วนของผลผลิต (Output) ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี โครงสร้างหรือระบบการบริหารงาน และระบบสารสนเทศ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รายงานประจำปี ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีแฟ้มสะสมงาน องค์ความรู้ใหม่ และการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม อุ่นมณีรัตน์ (2559, หน้า 166) ได้ศึกษาเรื่องแนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามวงจรการทำงานแบบ PDCA ซึ่งเป็นตัวชี้วัดแนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (ม.ป.ป.) กล่าวถึง ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในว่า การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดการชี้แจงทำความเข้าใจ บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เช่นเดียวกับแนวคิดของ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) กล่าวถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในว่า หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ในปี 2554 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ ศึกษา วิเคราะห์ กำหนดค่าเป้าหมาย ประกาศ ค่าเป้าหมายการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมเสนอแผนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ คือ จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงาน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ นำแผนปฏิบัติการประจำปี สู่การปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือ กำหนดผู้รับผิดชอบ การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คน ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่หน่วยงานต้นสังกัดขึ้นทะเบียนไว้อย่างน้อย 1 คน การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน คือ นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเผยแพร่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิถาวรณ เลขวัฒน์ (2550, หน้า ค) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ พบว่า ในแต่ละขั้นตอนดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA

1.2 จากผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ โดยภาพรวม พบปัญหาในทุกด้านมีปัญหามากที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาที่พบมาก ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ทั้งนี้เพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ถ้าขาดงบประมาณ หรือ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจ จะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่บรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะทั้ง งบประมาณ ความรู้ ความเข้าใจ ถือเป็นกลไกสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุตามที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อินทกาโมทย์ (2554, หน้า ง) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร และเช่นเดียวกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องระบบการควบคุมทางการบริหารโรงเรียนในฝันโดยใช้การบริหารแบบสมดุล พบว่า สภาพปัญหา คือครูขาดความรู้ความเข้าใจ งบประมาณไม่เพียงพอ และจากสรุปผลการวิเคราะห์ ในขั้นที่ 1.2 พบว่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม อยู่ระหว่าง 0.04 – 1.04 สาเหตุเพราะครูขาดความรู้ ความเข้าใจระบบ อาจเป็นเพราะว่าใน

สภาพจริงครุที่มีความรู้ และเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในส่วนใหญ่ คือครุที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานประกันคุณภาพ ให้สภาพการรับรู้แตกต่างกัน มีผลให้ความคิดเห็นในประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกัน

1.3 จากผลการศึกษาความต้องการการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวม พบความต้องการในทุก ด้าน ความต้องการมากที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา และน้อยที่สุดได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ซึ่งความต้องการที่พบมาก ได้แก่ การจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอ จัดทำแนวทางดำเนินการ และดำเนินการตามแนวทางอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และการจัดให้มีการ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะว่า การดำเนินงานต่าง ๆ ปัจจัยสำคัญทางการบริหาร จัดการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งบุคลากร ต้องจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ต้องจัดสรรอย่างเพียงพอ และการจัดการ ต้องเป็นระบบ มีกระบวนการ มีแนวทางการดำเนินงาน ดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ เบมเลอร์ (Bemler, ม.ป.ป.) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ โดยนำปัจจัยทางการบริหารจัดการ มาใช้เป็นกระบวนการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช สีแสง (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการประกัน คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้อง และคู่มือการพัฒนาระบบส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา และทำนองเดียวกับงานวิจัยของ ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ (2556, หน้า 253) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต พบว่า องค์ประกอบที่ 1 มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีขีดสมรรถนะที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลตาม เป้าประสงค์

2. ผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ได้ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร และได้ระบบย่อยตาม ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 8 ด้าน ซึ่งเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม และมีความ เป็นประโยชน์ เป็นที่ยอมรับสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทั้งนี้เพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ ถึงการ พัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างดี โดยผู้วิจัยดำเนินการสรุปองค์ ความรู้เรื่องระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการบริหารจัดการการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การบริหารเชิงระบบ มีคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการ และมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับแนวคิด ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา (ม.ป.ป.) ที่กล่าวถึง ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า มีขั้นตอน ศึกษาและเตรียมการ คือ ตั้งคณะทำงานประกัน และให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคนวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน จัดทำสารสนเทศสภาพปัจจุบัน (ข้อมูลพื้นฐาน) จัดทำแผนปฏิบัติ การประจำปี และจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผน คือ ปฏิบัติตามแผน และ นิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน การตรวจสอบ คือ แต่งตั้งกรรมการ กำหนดระยะเวลา แนวทางการตรวจสอบ และ ประเมิน พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ ปรับปรุง แก้ไข และติดตาม ตรวจสอบการแก้ไข ปรับปรุง และเช่นเดียวกับแนวคิดของ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม (สยามเทค) (ม.ป.ป., หน้า 4-8, 11) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการ การประกันคุณภาพภายในว่า การดำเนินงานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐาน คือ พิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษา นโยบาย และประกาศใช้ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา คือ แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุม วางแผน ดำเนินงานการจัดทำแผน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือ ตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาใน 3 ระดับ ระดับบุคคล ระดับงาน และระดับสถานศึกษา

3. ผลการพัฒนาคู่มือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการใช้ระบบการบริหารจัดการ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ได้คู่มือ และ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการใช้ระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร ที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นประโยชน์ โดยแบ่ง ส่วนประกอบออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนประกอบตอนต้น ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 โครงสร้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน บทที่ 3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี บทที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการ และบทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการ และส่วนประกอบ ตอนท้าย ประกอบด้วย บรรณานุกรม ภาคผนวก ซึ่งในส่วนเนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้ บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย 1) ความ เป็นมาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4) ขอบเขตของคู่มือ บทที่ 2 โครงสร้าง และหน้าที่ ความรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 1) โครงสร้างคณะกรรมการ 2) บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการ บทที่ 3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี บทที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการ ประกอบด้วย แนวทาง และตัวอย่างใน 8 ด้าน และบทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้เพราะว่าคู่มือมีขั้นตอนในการสร้างที่ถูกต้อง ได้แก่ ขั้นตอน กำหนดเรื่อง ขึ้นวางแผนการเขียน ขึ้นลงมือเขียน และขึ้นตรวจสอบและปรับปรุง สอดคล้องกับแนวคิดของ กลุ่ มไทย (2553) ที่กล่าวถึงวิธีการเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีส่วนประกอบของคู่มือที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร สอดคล้องกับ แนวคิดของ เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงโครงสร้างคู่มือการปฏิบัติงาน ว่าประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ ความ เป็นมา และความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ บทที่ 2 โครงสร้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบ บทที่ 3 หลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงาน บทที่ 4 เทคนิคการปฏิบัติงาน และบทที่ 5 ข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับแนวคิด เสถียร คามีสักดิ์ (2553, หน้า 4) กล่าวถึง การเขียนคู่มือปฏิบัติงาน ว่า ประเด็นสำคัญ จำนวน 5 บท บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 บทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบ และการบริหารจัดการ บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน บทที่ 4 เทคนิคในการปฏิบัติงาน และบทที่ 5 ข้อเสนอแนะ และเช่นเดียวกับแนวคิดของ เทวิน ศรีธาโคตร (ม.ป.ป.) กล่าวถึง องค์ประกอบของคู่มือการปฏิบัติงานว่า บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 โครงสร้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบ บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน บทที่ 4 เทคนิคในการ ปฏิบัติงาน และบทที่ 5 ข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

- กลุ่ มไทย (2553). การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน. ชุมพร: มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร
- เกษม อุ่นมณีรัตน์. (2559). แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, สำนักงาน. (2558). ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O - NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557. กลุ่ม งานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, สำนักงาน. (2557). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน พื้นฐาน (O - NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557. กลุ่มงานวัดและ ประเมินผลการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- _____. (2558). รายงานผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กลุ่มงานวัดและประเมินผล การศึกษากลุ่ม นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- ชนันชิตา รัตนปราณี. (2553). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาโรงเรียน บ้านหนองจานอำเภอขามสะแกแสงจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.